

Handläggare
Anna Lindén
Telefon: 08-508 28 807

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2022-04-26, p. 10

Motion om en bilfri innerstad från Malin Ericson (Fi) och Lisa Palm (Fi)

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr 2021/1125

Förvaltningens förslag till beslut

1. Överlämna nedanstående synpunkter som svar på remissen
2. Justera beslutet omedelbart

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Malin Ericson (Fi) och Lisa Palm (Fi) har lämnat in en motion om en bilfri innerstad till Kommunstyrelsen. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger Trafiknämnden i uppdrag att utreda möjligheterna för att påbörja projektet med en bilfri innerstad på utvalda veckodagar med ambition att innerstaden ska bli helt bilfri.

Kommunstyrelsen har skickat motionen på remiss och miljöförvaltningen har getts möjlighet att svara på remissen.

Bakgrund

Motionärerna utgår från IPCC¹, som bekräftar att situationen för klimatet är mycket allvarlig, att arbetet för att bromsa klimatförändringarna går för långsamt och att stora systemförändringar behöver ske. De hänvisar också till den omställning som skedde under pandemin med snabb digitalisering och mer distansarbete.

---

¹ Intergovernmental Panel on Climate Change, FN:s klimatpanel

Motionärerna menar att lokala utsläpp står för en liten del av de totala klimatutsläppen från stockholmarna, men att rådigheten är stor.

Därför, anser motionärerna, behöver Stockholm ta fler initiativ, som att reglera privatbilismen. Som ett komplement till miljözoner, kollektivtrafik, cykel och gång kan insatser för en bilfri innerstad ge stora fördelar för hälsa och klimatpåverkan, framför de. De menar också att staden behöver tänka om kring bilens självklara plats i trafikmiljön i innerstaden.

Förutom klimatpåverkan och hälsoskäl, anger motionärerna trygghet och en mer levande stad som skäl till insatser för en bilfri innerstad. Ytor för parkerade bilar kan ersättas med lekytor för barn, fler bostäder, marknader, uteserveringar, utegym, kultur och konst. Minskad privatbilism kan också öka framkomligheten för samhällsnödvändiga resor som sjukhusresor, färdtjänst och så kallade blåljustransporter. Motionärerna hänvisar till flera andra städer som tagit liknande initiativ med gott resultat såsom Bogotá, Paris, Kapstaden och Mexiko City.

Därför föreslår FI att

- kommunfullmäktige ger i uppdrag till Trafiknämnden att utreda möjligheterna för att påbörja projektet med en bilfri innerstad på utvalda veckodagar med ambition att innerstaden ska bli helt bilfri

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av enheten Miljöbilar i Stockholm, som även haft en dialog med SLB-analys.

Förvaltningens synpunkter och förslag

År 2016 lät miljöförvaltningen ta fram en undersökning som redovisar vilka som kör i Stockholms innerstad. Trafiken dagtid på vardagar domineras av lätta fordon som personbilar och lätta lastbilar medan tunga fordon utgör en liten andel. Ungefär hälften av fordonen som passerar betalstationerna för trängselskatt under vardagarna ägs av fysiska personer och hälften av juridiska personer. Andra studier har också visat att ungefär hälften av de resor som görs med lätta fordon är privata resor medan hälften utgörs av en leverans eller av annan typ av yrkestrafik.

Analyser gjordes även av vilka branscher som äger och brukar de lätta fordonen som kör i innerstaden på dagtid på vardagar. De största branscherna var: Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet, Taxi, Uthyrning och leasing samt Parti- och provisionshandel.

Därmed finns det tveklöst ett behov av trafik som kan serva innerstadens verksamheter, och staden kan verka för att klimatpåverkan och lokala luftföroreningar från dessa transporter minskar genom att främja eldrift för dessa fordon. Eldrift är centralt för att staden ska kunna bli utsläppsfri i enlighet med målsättningen till 2030.

Däckslitage från motortrafik är den största källan till mikroplast i haven, enligt IVL Svenska miljöinstitutet.² Bilfria gator kan alltså minska spridningen av mikroplaster. Lokalt kan halterna av dessa partiklar samt NOx, kvävepartiklar från förbränning, grovt sett halveras med ett bilförbud på en gata. Halterna varierar dock stort över året och beror även på väderlek och årstid.

Miljöförvaltningen konstaterar att inriktningen i motionen delvis stämmer med stadens målsättning om att vägtrafiken i innerstaden ska vara utsläppsfri år 2030

Förvaltningen konstaterar också att motionärernas förslag om bilfria veckodagar delvis går i linje med Ett levande Stockholm, där bland annat sommargångator ingår. Under 2021 fanns 15 sommargångator där biltrafiken var helt eller delvis avstängd under vår, sommar och höst i syfte att göra mer plats för stockholmare och besökare. Därtill har också plats i gaturummet reserverats till bussfiler och cykelbanor, vilket framgår av stadens framkomlighetsstrategi.³

Framkomlighetsstrategin innehåller också en rad åtgärder för att lyfta fram och gynna gång-, cykel-, kollektivtrafik och delade mobilitetstjänster (ex bilpooler, elsparkcyklar) som kan minska antalet fordon och behovet av egen bil. Åtgärder som att skapa säkra sammanhängande cykelvägnät, vinterunderhåll av cykelvägar, utbyggnad av cykellånesystemet, infartsparkeringar, trängselskatt, ökad förståelsen för gåendes behov och identifiera viktiga gångstråk

---

² <https://www.ivl.se/toppmeny/press/pressmeddelanden-och-nyheter/pressmeddelanden/2016-03-07-slitage-fran-dack-storsta-kallan-till-mikroplast.html>, åtkomst 2022-03-18

³ <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/politik-och-demokrati/styrdokument/framkomlighetsstrategin-for-stockholm-2030.pdf>, åtkomst 2022-03-28

för prioritet, stärka gatans roll som vistelseplats för flexibel användning, geofencing och mikromobilitet.

Motionärerna anger att en helt bilfri innerstad ska innehålla undantag för viss nytto- och leverenstrafik. Miljöförvaltningen konstaterar att ett sådant undantag skulle behövas för att klara försörjningen av varor och tjänster i staden. Tidigare studier visar att det är en stor andel nyttofordon/yrkestrafik som kör omkring i Stockholms innerstad en vanlig vardag. Upp emot hälften av fordonen, som idag kör i staden skulle behöva undantag. Om trafiken skulle minska med hälften skulle det upplevas som en stor skillnad men området skulle inte uppfattas som bilfritt, på samma sätt som en sommargågata gör. Förvaltningen förordar att begreppet bilfri används med varsamhet så att innebörden inte urholkas.

Förvaltningen menar att intentionen i motionen delvis kan uppfyllas genom att staden utvecklar och utvidgar sommargågatorna med fokus på de gator som idag har högst halter av luftföroreningar.

Bilagor

Motion om en bilfri innerstad från Malin Ericsson och Lisa Palm (Fi), KS 2021/1125